

Dosarul nr. 2rac-286/21

2-19186167-01-2rac-26102021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Vîșcu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Malîi, I. Dutca, M. Guzun)

DECIZIE

16 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Trans Ager”, reprezentată de avocatul Vadim Cravcesco,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Trans Ager” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Profaluminiiu” cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, despăgubirii pentru cheltuielile de recuperare a creanței și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 30 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „Trans Ager” și Societatea cu Răspundere Limitată „Profaluminiiu”, fiind menținută hotărârea din 16 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 22 noiembrie 2019, SRL „Trans Ager” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Profaluminiiu” cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că în conformitate cu comanda preventivă a serviciilor auto nr. 000028496 din 23 iulie 2019, s-a obligat să deservească mijlocul de transport MAN BXL 553, costul lucrărilor și pieselor fiind evaluat în sumă totală de 16 535 lei. La 31 iulie 2019, între părți a fost semnat actul lucrărilor îndeplinite nr. 000028496, iar, la data de 02 august 2019 a fost eliberată factura fiscală seria nr. AAG1203338, pentru suma de 16 535 de lei.

A menționat că la 21 octombrie 2019, în adresa SRL „Profaluminiiu” a fost

expediată reclamația privind achitarea datoriei în sumă de 16 535 de lei în termen de 7 zile, însă, aceasta a fost lăsată fără răspuns.

A solicitat încasarea din contul pârâtei a datoriei în sumă de 16 535 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, SRL „Profaluminiiu” a prezentat bonurile de plată nr. 642 din 28 noiembrie 2019 în sumă de 5000 de lei și nr. 142 din 20 februarie 2020 în sumă de 11535 de lei, care confirmă achitarea integrală a datoriei în sumă de 16 535 de lei.

La 11 mai 2020, SRL „Trans Ager” a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând încasarea din contul pârâtei a dobânzii de întârziere pentru perioada 04 septembrie 2019 – 18 februarie 2020 în sumă de 1001 lei, sumei de 20 de euro care urmează a fi convertită în valută națională pentru acoperirea cheltuielilor de recuperare suportate de creditor conform art. 945 din Codul civil, taxei de stat în sumă de 537,76 de lei și cheltuielilor de asistență juridică - 1200 de lei.

Prin hotărârea din 16 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial și s-a încasat de la SRL „Profaluminiiu” în beneficiul SRL „Trans Ager” cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 496,10 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 700 de lei, în total 1196 de lei. Pretențiile cu privire la încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 1001 lei și sumei de 20 de euro, cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 500 de lei, au fost respinse ca neîntemeiate.

La data de 22 decembrie 2020 directorul SRL „Trans Ager”, Anatolie Bulat, a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii în partea respingerii acțiunii și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

La data de 09 ianuarie 2021 SRL „Profaluminiiu”, reprezentată de avocatul Roman Crivenco, a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii în partea admiterii acțiunii și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral, ca neîntemeiată.

Prin decizia din 30 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de SRL „Trans Ager” și SRL „Profaluminiiu”, fiind menținută hotărârea din 16 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

La data de 13 august 2021 SRL „Trans Ager”, reprezentată de avocatul Vadim Cravcesco, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral, cu încasarea totodată a cheltuielilor de judecată suportate în instanța de apel (taxa de stat 202,50 de lei) și în instanța de recurs (taxa de stat 135 de lei).

În motivarea recursului s-a invocat instanțele ierarhic inferioare au interpretat eronat legea și nu au aplicat norma care trebuia să fie aplicată, or, făcând referire la art. 965 din Codul civil, nu au ținut cont de prevederile art. 966 alin. (1) din Codul civil, care prevede că, executarea stinge obligația numai în cazul în care a fost făcută

corespunzător, însă, în speță intimata a acționat culpabil, neexecutând obligația în termenul prevăzut de lege și nici în termenul acordat prin reclamație. Mai mult ca atât, prin reclamația înaintată, intimata a fost preîntâmpinată că în cazul neexecutării obligației în termenul acordat prin reclamație, SRL „Trans Ager” va solicita și încasarea dobânzii de întârziere.

Recurentul consideră că nu are nicio însemnătate momentul înaintării pretențiilor de încasare a dobânzilor înainte sau după stingerea datoriei de bază, invocând în acest sens prevederile art. 60 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

A indicat că art. 942 din Codul civil prevede expres că, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata.

Cât privește cheltuielile de asistență juridică, recurentul a menționat că suma de 1200 de lei este rezonabilă și de 3 ori mai mică decât minimul prevăzut de Recomandarea Consiliului Uniunii Avocaților privind quantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, or, la caz a fost discutată poziția de apărare cu clientul; studiate materialele, întocmită cererea de chemare în judecată, participarea cu prezența reprezentanților la o ședință de judecată lucrativă cu examinare în fond, studierea referinței pârâtului și expunerea contraargumentelor.

La 26 octombrie 2021, copia recursului a fost expediată în adresa intimatei SRL „Profaluminiiu”, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 133, 135-137).

Prin referința depusă la 17 decembrie 2021 SRL „Profaluminiiu”, reprezentată de avocatul Roman Crivenco, a solicitat respingerea recursului, indicând că obligația asumată de către intimată cu privire la achitarea sumei de 16 535 de lei, rezidă din semnarea facturii din 02 august 2019 prezentate de recurentă. Totodată, la baza relațiilor dintre părți nu există înregistrări sau înțelegeri referitoare la termenul executării obligației de plată. Prin urmare, obligația de plată a SRL „Profaluminiiu” nu apare decât în cazul recepționării unei cereri de plată cu acordarea termenului în modul corespunzător conform art. 861 alin. (1) din Codul civil. Recurenta, deși susține că la 22 octombrie 2019 a expediat reclamație în adresa SRL „Profaluminiiu”, totuși, aceasta nu a fost recepționată de către intimată și evident nu a cunoscut despre solicitarea de plată respectivă.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 22 decembrie 2021 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și pronunțarea în partea casată a unei noi hotărâri, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța,

după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Din materialele cauzei rezultă că, în conformitate cu comanda preventivă a serviciilor auto nr. 000028496 din 23 iulie 2019, SRL „Trans Ager” s-a obligat să deservească mijlocul de transport MAN BXL 553 al companiei „Profaluminu” SRL, costul lucrărilor și pieselor fiind evaluat în sumă totală de 16 535 de lei (f.d. 6).

La 31 iulie 2019 părțile au semnat actul lucrărilor îndeplinite nr. 000028496 în sumă totală de 16 535 de lei (f.d. 7).

La data de 02 august 2019 SRL „Trans Ager” a eliberat factura fiscală seria nr. AAG1203338 pentru suma de 16 535 de lei, factura fiind semnată inclusiv de către SRL „Profaluminu” (f.d. 5).

La 21 octombrie 2019, SRL „Trans Ager” a expediat în adresa SRL „Profaluminu” reclamația nr. 02-1045/19, prin care a solicitat achitarea datoriei în sumă de 16 535 de lei în termen de 7 zile din momentul primirii reclamației, în caz contrar, va fi nevoită să se adreseze în instanța de judecată cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobânzii și cheltuielilor de judecată (f.d. 9). Reclamația a fost restituită de către oficiul poștal cu mențiunea „Nereclamat” (f.d. 10).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată la 22 noiembrie 2019, SRL „Trans Ager” a solicitat încasarea din contul SRL „Profaluminu” a datoriei în sumă de 16 535 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, la 06 martie 2020 SRL „Profaluminu” a prezentat bonurile de plată nr. 642 din 28 noiembrie 2019 în sumă de 5000 de lei și nr. 142 din 20 februarie 2020 în sumă de 11535 de lei, care confirmă achitarea integrală a datoriei în mărime de 16 535 de lei (f.d. 28-30).

La 11 mai 2020, până la ședința de pregătire a cauzei pentru dezbaterile judiciare, SRL „Trans Ager” a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând încasarea din contul SRL „Profaluminu” a dobânzii de întârziere pentru perioada 04 septembrie 2019 – 18 februarie 2020 în sumă de 1001 lei, sumei de 20 de euro care urmează a fi convertită în valută națională pentru acoperirea cheltuielilor de recuperare suportate de creditor conform art. 945 din Codul civil, taxei de stat în sumă de 537,76 de lei și cheltuielilor de asistență juridică - 1200 de lei (f.d. 35).

Prima instanță, fiind investită cu examinarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii și a încasat de la SRL „Profaluminu” în beneficiul SRL „Trans Ager” cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 496,10 lei și

cheltuielile de asistență juridică în sumă de 700 de lei, în total 1196 de lei. Pretențiile cu privire la încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 1001 lei și sumei de 20 de euro, cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 500 de lei, au fost respinse ca neîntemeiate.

Instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelurilor declarate de SRL „Trans Ager” și SRL „Profaluminiiu”, a ajuns la concluzia netemeinicii acestora și a menținut hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au reținut prevederile art. 965 din Codul civil, potrivit cărora, dacă obligația este stinsă, debitorul nu este obligat să plătească dobânda și penalitățile ori să repare prejudiciul. Astfel, în condițiile în care SRL „Profaluminiiu” a executat obligația de bază ce derivă din raportul material litigios, rezultă că nu mai este obligată să plătească dobânzi, or, legiuitorul imperativ a stabilit că, în caz de stingere a obligației, debitorul este exonerat de plata dobânzilor.

Cât privește pretenția SRL „Trans Ager” cu privire la încasarea sumei de 20 de euro pentru acoperirea cheltuielilor de recuperare în baza art. 945 din Codul civil, instanțele au stabilit că a fost formulată după stingerea obligației pecuniare de către debitor, prin urmare nu sunt întrunite condițiile legale pentru admiterea acesteia.

SRL „Trans Ager” a contestat cu recurs decizia instanței de apel doar în partea respingerii acțiunii și anume, în partea respingerii pretențiilor cu privire la încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 1001 lei și a sumei de 20 de euro pentru acoperirea cheltuielilor de recuperare a creanței și a cheltuielilor de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 41,66 de lei și cheltuielile de asistență juridică – 500 de lei, solicitând pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral, cu încasarea totodată a cheltuielilor de judecată suportate în instanța de apel (taxa de stat 202,50 de lei) și în instanța de recurs (taxa de stat 135 de lei).

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Judecând cauza în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe urmează a fi casate parțial.

Conform art. 862 alin. (3) lit. a) din Codul civil, intitulat „termenul de executare a obligației pecuniare contractuale al cărei creditor este un profesionist”, în cazul în care termenul de executare a obligației pecuniare rezultate dintr-un contract prevăzut la alin.(1) sau (2) nu este determinat și nici nu rezultă din natura acesteia, obligația pecuniară trebuie executată în termen de 30 de zile de la data: primirii de către debitor a facturii sau a unei cereri echivalente de plată.

Conform art. 942 alin. (1) și (2) din Codul civil, în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin.(2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.

Rata dobânzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art.874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobândă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobânzii de întârziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art.874 cu rata dobânzii prevăzute de contract.

Potrivit art. 945 alin. (1) și (3) din Codul civil, din momentul în care sunt întrunite condițiile de plată a dobânzii de întârziere conform art. 942, creditorul obligației pecuniare poate pretinde debitorului plata unei despăgubiri minime egale cu echivalentul în lei a 20 de euro la cursul Băncii Naționale a Moldovei din ziua respectivă pentru acoperirea cheltuielilor de recuperare suportate de creditor. Această regulă se aplică chiar dacă obligația pecuniară întârziată este doar o rată din suma totală datorată creditorului conform unui grafic de plată.

Dispozițiile prezentului articol se aplică doar contractelor prin care un profesionist livrează bunuri, execută lucrări sau prestează servicii în folosul unui alt profesionist sau al unei autorități publice ori al unei alte persoane juridice de drept public sau asociații ale acestora.

Prevederile art. 965 din Codul civil stipulează că prin stingerea obligațiilor, încetează raporturile juridice dintre părți în partea ce se referă la obligația stinsă. Dacă obligația este stinsă, debitorul nu este obligat să plătească dobânda și penalitățile ori să repare prejudiciul.

Iar, art. 966 alin. (1) din Codul civil prevede că executarea stinge obligația numai în cazul în care este efectuată în modul corespunzător.

Materialele cauzei atestă că la 02 august 2019 SRL „Trans Ager” a eliberat factura fiscală seria nr. AAG1203338 pentru suma de 16 535 de lei, factura fiind semnată inclusiv de către SRL „Profaluminu” (f.d. 5).

Reieșind din prevederile art. 862 alin. (3) lit. a) din Codul civil, termenul de executare a obligației rezultată din factura fiscală seria nr. AAG1203338 din 02 august 2019 a expirat la 02 septembrie 2019, dată de la care SRL „Profaluminu” se afla în întârziere.

Intimata SRL „Profaluminu” a achitat suma de 5000 de lei la 28 noiembrie 2019 și suma de 11 535 de lei la 20 februarie 2020, în total 16 535 de lei.

Astfel, SRL „Trans Ager” a solicitat încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada 04 septembrie 2019 – 18 februarie 2020 în sumă de 1001 lei, conform calculului prezentat (f.d. 37-40).

Analizând circumstanțele expuse în raport cu normele de drept citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că este întemeiată pretenția recurente cu privire la încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 1001 lei, instanțele ierarhic inferioare ajungând greșit la concluzia de a respinge pretenția dată.

În acest sens, nu poate fi reținut argumentul invocat de către instanțele de judecată, cu referire la art. 965 alin. (2) din Codul civil, precum că SRL „Profaluminu” nu mai este obligată să plătească dobânzi, deoarece a executat obligația de bază ce

derivă din raportul material litigios, or, art. 966 alin. (1) din Codul civil prevede expres că executarea stinge obligația numai în cazul în care este efectuată în modul corespunzător.

Pe când la caz, intimata nu a executat obligația în modul corespunzător, achitând datoria în sumă de 16 535 de lei cu întârziere, după înaintarea prezentei acțiuni.

Prin urmare, instanța de recurs consideră necesară încasarea din contul intimatei în beneficiul recurenteii a dobânzii de întârziere pentru perioada 04 septembrie 2019 – 18 februarie 2020 în sumă de 1001 lei.

Totodată, având în vedere că au fost întrunite condițiile de plată a dobânzii de întârziere conform art. 942 din Codul civil, în temeiul art. 945 din Codul civil, SRL „Trans Ager” este în drept să pretindă de la SRL „Profaluminu” plata unei despăgubiri minime egale cu echivalentul în lei a 20 de euro la cursul Băncii Naționale a Moldovei din ziua respectivă pentru acoperirea cheltuielilor de recuperare suportate.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În conformitate cu art. 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Ținând cont de faptul că acțiunea depusă de SRL „Trans Ager” este întemeiată integral, recurenteii urmează a-i fi compensate integral cheltuielile de judecată suportate, din contul intimatei urmând a fi încasate taxa de stat în partea respinsă de instanțe în sumă de 41,66 de lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 500 de lei, care sunt reale, necesare și rezonabile, în raport cu complexitatea cauzei, precum și taxa de stat pentru apel în sumă de 202,50 de lei și taxa de stat pentru recurs 135 de lei.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și de a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea respingerii pretențiilor cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, despăgubirii pentru cheltuielile de recuperare a creanței și cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi, prin care pretențiile să fie admise integral, în rest, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe de a menține.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție decide:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Trans Ager”, reprezentată de avocatul Vadim Cravcesco.

Se casează parțial decizia din 30 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 16 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă,

la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Trans Ager” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Profaluminu” cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, despăgubirii pentru cheltuielile de recuperare a creanței și cheltuielilor de judecată, în partea respingerii pretențiilor cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, despăgubirii pentru cheltuielile de recuperare a creanței și cheltuielilor de judecată și se pronunță în această parte o hotărâre nouă, prin care:

Se admit integral pretențiile Societății cu Răspundere Limitată „Trans Ager” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Profaluminu” cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, despăgubirii pentru cheltuielile de recuperare a creanței și cheltuielilor de judecată.

Se încasează de la Societatea cu Răspundere Limitată „Profaluminu” în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Trans Ager” suma de 1001 (o mie unu) lei cu titlu de dobândă de întârziere și suma de 20 (douăzeci) de euro, convertită în valută națională la cursul Băncii Naționale a Moldovei la ziua executării, cu titlu de despăgubire pentru cheltuielile de recuperare a creanței.

Se încasează de la Societatea cu Răspundere Limitată „Profaluminu” în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Trans Ager” cu titlu de cheltuieli de judecată suma de 500 (cinci sute) de lei – cheltuieli de asistență juridică și suma de 379,16 (trei sute șaptezeci și nouă de lei șaisprezece bani) de lei – taxă de stat.

În rest, decizia din 30 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 16 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Dumitru Mardari

Maria Ghervas

Victor Burduh

Mariana Pitic